

بازمانده

سلام به هم شاگردی‌ها

برنامه شبکه آموزش با رویکردی جدید و در فضایی متفاوت به دغدغه‌های دانش‌آموزان می‌پردازد

صفحه ۸

موسیقی ملی اندک‌یاب شده است

کیوان ساکت معتقد است کمرنگ شدن موسیقی سنتی، تبعات جبران‌ناپذیری خواهد داشت

۱۱۰

عبور قهرمان از تاریکی

با بررسی سینمای نوجوانانه ایران، به الگوی مشخص سفر قهرمان می‌رسیم که در فیلم «باغ کیانوش» نیز قابل رصد است

۱۰۰

«یکی از ما» در قلب محله‌ها

مجموعه مستند شبکه سه روایتی است از فعالیت روحانیون جهادی که از مردم کوچه و بازار هستند

۷۰

الگوی روزآمد فاطمی برای تعامل اجتماعی

علی‌نماهی
روزنامه‌نگار

امام رضا(ع): سخنان ما را به مردم برسانید؛ همین که آنها را بشنوند می‌پذیرند (نقل به مضمون). آنچه که از رفتار و گفتار خاندان پیامبر(ص) روایت شده و نشده (سکوت‌شان) و واکنش نشان ندادن‌شان حتی برای من حجت بالغه، فصل الخطاب و رهنمون و راهنماست. این بخش از روایت‌های نورانی، منبعی متصل به وحی است برای دریافت‌های دینی، اخلاقی و ارزشی. بخشی روشن اما تا حدود بسیاری مغفول که مقدس است و به‌طور مدام ما را تغذیه فکری و بینشی و روحی می‌کند. رویدادهای روشنگری که خاندان پیامبر(ص) رقم زده‌اند مانند غدیر، خاکسپاری شبانه، عاشورا... یک رویداد عادی تاریخی نیست، بلکه رخدادهایی قدسی و مؤید به وحی است و بخشی از تاریخ مذهبی ما. تفسیرها و برداشت‌هایی که درمورد رخدادهای زمانه و دگرگونی واقعیت‌ها، از متن‌هایی مانند موضع‌گیری‌های مادر هستی فاطمه زهرا(س) یا عاشورا صورت می‌گیرد، همواره راهگشا، راهنما و روشنگر پرسش‌های ما و ابهام‌هایمان است. نوعی که در برداشت از این قبیل رویدادهای تاریخی وجود دارد به‌خاطر ناآرکن‌مندی بودن این متن‌های تاریخی و ممتاز است. چرا متن؟ چرا از غدیر یا عاشورا یا رخدادهای اواخر عمر بانوی دو عالم به‌عنوان متن سخن می‌رود؟ زیرا چنین رویدادهایی حاوی حقیقت و تجلی جاودانگی حقیقت است. عاشورا مخاطبش را به حیرت و امید دارد که این قدر بی‌نیاهت می‌شود از این رخداد تاریخی برداشت‌های متنوع داشت؛ رخدادی که تاریخ است اما مشمول تاریخی شدن، یعنی مرور زمان نمی‌شود. قضاوت تاریخی ما نسبت به رویدادی تاریخی مثل حوادث پایان عمر مادر هستی، فاطمه، دختر یگانه پیامبر(ص) در برهه‌هایی تغییر می‌کند، مخصوصاً که اگر درگیر بزرگای تاریخی یا مقطعی با رویدادهای حساس باشیم؛ مانند امروز که انتظار هجوم نرم فرهنگ بیگانه دارد مانند موریانه پایه‌های باورمان را می‌چود و به بنیادهای اصل و ریشه‌های اصلی‌مان یورش پنهانی و برنامه‌ریزی شده را شکل می‌دهد و با ابزار فضای مجازی، مسلح‌تر از پیش به ما می‌تازد؛ اما نباید هراسید، زیرا با توجه به کثش و منش خاندان وحی در قبال چنین رخدادهایی می‌توانیم خود را بازآباد کنیم و تعالی بخشیم. مگر امام‌ما حضرت صادق(ع) صدای بیگانه را نشنیده می‌گرفت یا امام رضا(ع) از سخنان منتقدان و منکران روبرو می‌گرداند؟ خیر. درست می‌شنیدند و می‌نوشیدند، آنگاه به پاسخگویی می‌پرداختند و چنان آداب تامل و اندیشگری و مکالمه را رعایت می‌کردند که منکران دگرگون می‌شدند و در برابر قاطعیت اندیشه و روشنی‌بران‌شان مجاب و تسلیم راستی و صراط مستقیم می‌شدند. معنای این فرازا همین است که ما نیازمند تفسیری دوباره و برداشتی روزآمد از کنشگری فاطمی در جامعه و تعامل اجتماعی ایشان هستیم که در دوران خودشان در بالاترین سطح سیاسی و اجتماعی رخ داده و بنیاد این نوع وقایع را تاریخ گذشته بدانیم، زیرا الگو و اسوه ما همچنان زنده و الهام‌بخش و راهنماست؛ مگر جز این است؟! با غنای اطلاعات تاریخی و فرابردن درک اجتماعی سیاسی‌مان-امیدواریم- روشن‌تر بتوانیم از الگوی حسنه فاطمی پیام‌وریم و تعامل اجتماعی را یاد بگیریم، به‌گونه‌ای که در برخورد و رویارویی با جهان مدرن کم نیابوریم و مغلوب بیهوده‌گرایی و بی‌بروایی اخلاقی غرب نشویم، چرا که ما شرقی‌ها به‌ویژه ایرانیان تا بوده معنویت‌گرا و آسمانی بوده‌ایم. کافی است عینک‌مان را فریخته‌تر کنیم و چشم‌مان مان را بشوئیم و با آگاهی بیشتری به منبع لایزال وحی و الگوی راهنمای‌مان پناه ببریم تا دیدمان عوض شود و روشنائی روزآمدی را ببینیم که بر ما می‌تابد و برداشت‌مان را خدابخشانه می‌کند. مگر خدا وعده نداده به کسانی که باور دارند نور و روشنائی می‌دهد که بمشی فی‌الناس، یعنی در تعامل اجتماعی راهبر و کمک و رهنمون‌شان باشد!

بانوی دو جهان، فاطمه(س): خدا مهربودوستی ما را بر شما لازم و واجب کرد تا پراکنده و چنددسته نشوید.

به انگیزه روز جهانی معلولین، نقش فناوری‌های جدید در بهبود کیفیت زندگی فرهنگی این قشر را بررسی کرده‌ایم

هوش مصنوعی همیار معلولین

هوشمند افراد دارای معلولیت را قادر ساخته تا به‌طور مستقل زندگی کنند. این خانه از طریق دریافت دستورات صوتی ساده نیازهای این افراد را برطرف می‌کند و آنها را قادر می‌سازد گوشه‌نگار منزل خود را کنترل کنند. از جمله کارهایی که در این خانه‌های هوشمند صورت می‌گیرد، روشن و خاموش کردن چراغ‌ها، تنظیم دما، خاموش کردن اجاق‌گاز و پخش موسیقی است. سایر وسایل هوشمند خانگی مانند نور هوشمند، پرده هوشمند، دربازکن هوشمند گاز و ترموستات هوشمند نیز برای آسان‌تر کردن زندگی روزمره افراد دارای معلولیت کاربردی و در دسترس هستند. از نوپردازی هوشمند می‌توان برای روشن و خاموش کردن چراغ‌ها از راه دور و همچنین کنترل میزان نور در خانه استفاده کرد. فناوری پرده هوشمند نیز این امکان را دارد که به‌طور خودکار با استفاده از برنامه تلفن همراه، پرده‌ها را باز و بسته کند. با استفاده از دربازکن‌های هوشمند گاز، صاحبان خانه می‌توانند از طریق تلفن‌های هوشمند خود بر درب گاز نظارت داشته باشند. ترموستات‌های هوشمند دارای ویژگی‌های مختلفی همچون تنظیم دمای خانه از راه دور است.

(Amazon Echo Show) امکان برقراری ارتباط با کنترل صدای ما را فراهم می‌کند. افراد دارای این معلولیت قادرند با این دستگاه ارتباط برقرار کرده و اطلاعات و اخبار را دریافت و حتی با اعضای خانواده صحبت کنند. اسفان هاوکینگ، فیزیکدان نظری، کیهان‌شناس و نویسنده برجسته بریتانیایی که به بیماری اسکروز جانبی آمیوتروفیک مبتلا بود، از طریق یک دستگاه تولید گفتار، توانایی ارتباط برقرار کردن با دیگر انسان‌ها را داشت.

کمک‌های رایان

برخی از زیات‌ها نیز به کمک کسانی آمده‌اند که در انجام کارهای روزمره مانند لباس پوشیدن، غذا خوردن و تحرک داشتن مشکل دارند. اسکلت‌های بیرونی این زیات‌ها به‌گونه‌ای ساخته شده‌اند که به آنها در راه‌رفتن و ایستادن کمک می‌کنند. هوش مصنوعی همچنین قادر به تجزیه و تحلیل داده‌های سلامتی و ارائه هشدارهای اولیه است. دستگاه‌های پوشیدنی در پایش سلامتی مفید هستند و قادرند علائم حیاتی را کنترل و به افراد مبتلا به بیماری‌های مزمن کمک کنند. هوش مصنوعی در زمینه مستقل‌کردن افراد معلول قدم بزرگی برداشته است. فناوری خانه

کمک به معلولان دارای مشکل بینایی و شنوایی

هوش مصنوعی، زندگی افراد دارای معلولیت شنوایی را نیز آسان‌تر کرده است. جینوسایس (GnoSys) یکی از این ابزارهای هوش مصنوعی است که «مترجم گوگل برای ناشنویان و لال‌ها» به‌شمار می‌رود. این برنامه از شبکه‌های عصبی و بینایی رایانه‌ای برای ترجمه لحظه‌ای حرکات یا زبان اشاره به متن و گفتار استفاده می‌کند. دیپ مایند گوگل (DeepMind) نیز از قابلیت‌های هوش مصنوعی برای ایجاد سیستم الگوریتم‌های لب‌خوانی برای رمزگشایی دقیق کل عبارات استفاده می‌کند. این سیستم برای تماشای بیش از ۵۰۰۰ ساعت برنامه تلویزیونی مختلف و تجزیه و تحلیل مجموعاً ۱۱۸۰۰۰ جمله آموزش دیده است. نتیجه این تحقیق سیستمی است که می‌تواند گفتار انسان را در اماکن عمومی، محیط‌های پرسر صدا و با نواهای مختلف تفسیر کند. کورتانای (Cortana) مایکروسافت می‌تواند از طریق کنترل صوتی به افراد دارای اختلالات بینایی در پیمایش دستگاه‌هایشان کمک کند. هوش مصنوعی همچنین می‌تواند برای افراد با محدودیت بینایی نیز سودمند باشد و از طریق فناوری تشخیص تصویر، زمینه اشیاء در عکس‌ها را برای افراد توصیف کند. سی‌ای‌انگ ای‌آی (Seeing AI) مایکروسافت، نمونه بارز چنین پلتفرمی با قابلیت بینایی رایانه‌ای است که با خواندن متون، توصیف ظاهر افراد، تشخیص چهره‌ها و احساسات، دنیای اطراف افراد کم‌بینا را روایت می‌کند. اورکم (OrCam) یک دستگاه مبتنی بر هوش مصنوعی انقلابی دیگر برای افراد نابینا و کم‌بیناست که یاد دستورات صوتی به‌طور لحظه‌ای اطلاعات بصری را منتقل می‌کند. این دستگاه می‌تواند متون را از کتاب‌ها، روزنامه‌ها، صفحات گوشی‌های هوشمند یا هر سطح چاپی یا دیجیتالی دیگر با صدای بلند بخواند و چهره‌ها، محصولات، رنگ‌ها و سایر تصاویر را شناسایی کند. این به افراد نابینا کمک می‌کند تا برخی از کارهای خود را به‌تنهایی انجام دهند. همچنین تعدادی از برنامه‌های آموزشی خط بریل مبتنی بر هوش مصنوعی وجود دارد که قادرند به افراد معلول در یادگیری خط بریل و دسترسی به آموزش در سطوح مختلف کمک کنند. این برنامه‌ها از فناوری تشخیص نوری کاراکتر اوسی آر (OCR) برای تبدیل کاراکترهای فیزیکی بریل به متن دیجیتال استفاده می‌کنند. دستگاه‌های هوشمند مبتنی بر هوش مصنوعی مانند آمازون آکو شو

همان‌شهر ریخت
آکروهوشنگ هنر

حوزه‌های فعالیت هوش مصنوعی

یکی از حوزه‌های هوش مصنوعی، فعالیت در فناوری‌هایی است که با صدا کنترل می‌شوند. آکو (Echo)، گوگل هوم (Google Home) و الکسا (Alexa) نمونه‌هایی از این فناوری‌ها هستند که به معلولین این امکان را می‌دهند که با صحبت کردن با این دستگاه‌ها، به‌شود راحت به اطلاعات دسترسی پیدا کنند. فناوری تبدیل گفتار به متن و متن به گفتار یکی دیگر از حوزه‌های فعالیت هوش مصنوعی است که به کمک افرادی آمده که مشکلات گفتاری دارند. سیستم‌های صوتی مانند وُیسیت (Voiceitt) می‌توانند با گذشت زمان، نحوه تلفظ افراد را یاد بگیرند و کلمات کاربر را به گفتار واضح و عادی، به‌صورت پیام‌های صوتی یا متنی ترجمه کنند. این برنامه به افراد دارای اختلالات گفتاری کمک می‌کند تا رودررو با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. پارترون گوگل (Parrottron Google) یکی دیگر از ابزارهای هوش مصنوعی است که درک کلام افراد دارای اختلال گفتاری را برای دیگران آسان‌تر می‌کند و الگوهای گفتاری معیوب را به گفتاری روان تبدیل می‌کند. برنامه‌هایی مانند راجرویس (Roger Voice) و آوا (Ava) با استفاده از هوش مصنوعی، مکالمات گروهی برای افراد کم‌شنوا ایجاد می‌کنند و علامت نگارشی، نام فرستنده و کلمات مهم را از فرهنگ لغت کاربر رونویسی می‌کنند.

چالش‌های هوش مصنوعی

هوش مصنوعی علاوه بر مزایایی که دارد، در بردارنده معایبی است که در استفاده از آن باید نسبت به آنها حساسیت نشان داد. سیستم‌های هوش مصنوعی تنها به‌اندازه داده‌هایی که با آنها آموزش داده می‌شوند، قادرند بدون سوگیری عمل کنند. اگر داده‌های مورد استفاده برای آموزش سیستم‌های هوش مصنوعی مغرضانه باشند، خود سیستم‌ها نیز از این غرض‌ورزی پیروی کرده و این کار نتایج تبعیض‌آمیزی را برای افراد دارای معلولیت به بار می‌آورند. همچنین نگرانی‌هایی نسبت به حریم خصوصی وجود دارد. از آنجایی که سیستم‌های هوش مصنوعی اغلب برای آموزش و شخصی‌سازی، داده‌های شخصی را جمع‌آوری می‌کنند، همواره این امکان وجود دارد که آنها اطلاعات شخصی حساس را جمع‌آوری و از آنها سوءاستفاده کنند. اطمینان از حریم خصوصی و محافظت از اطلاعات حساس، مساله بسیار چالش‌برانگیزی است که باید رعایت گردد. یکی دیگر

از معایب هوش مصنوعی، وابستگی معلولین به ابزارهای هوش مصنوعی است. طبیعی است که افراد دارای معلولیت برای انجام کارهای ضروری به سیستم‌های هوش مصنوعی وابسته شوند و این وابستگی در زمان خرابی یا نقص عملکرد این سیستم‌ها، قادر است آنها را در معرض خطر قرار دهد. در این دنیا برپایه‌ی جهانی‌شده، ارتباط همه افراد با یکدیگر مساله‌ای حیاتی است که زندگی انسان‌ها را دستخوش تغییر قرار می‌دهد. این جهان‌شمولی مرزهای بین سلامتی و معلولیت را از بین برده و انسان‌ها را قادر ساخته در هر سطح از سلامتی و توانایی جسمی با یکدیگر در تعامل باشند. در این راه، هوش مصنوعی نه تنها به معلولین دارای مشکلات ذهنی، جسمی، بینایی، شنوایی و گفتاری کمک می‌کند که کارهای روزمره را انجام دهد بلکه آنها را قادر می‌سازد به‌طور مستقل زندگی کنند و از کار و موقعیت اجتماعی برخوردار گردند. هوش مصنوعی یک فناوری صرف نیست و ابزاری برای توانمندسازی، فراگیری و دگرگون‌کردن زندگی است. استفاده از قابلیت‌های هوش مصنوعی، قادر به خلق جهانی در دسترس‌تر و عادلانه‌تر برای همه انسان‌های روی زمین است.